

Éljen és viruljon a magyar és szovjet nép megbonthatatlan örök barátsága!

„Készülünk május 1 méltó megünneplésére”

Leukesen készülnek a Szegedi Kenderfonógyár dolgozói a 11. szabad május elsejére. Vannak az üzemben olyanok, akik már csaknem negyvenévesen készítik a munkások nagy ünnepét. Most, amikor az üzemrészek azért versengenek, melyikük tudja majd külsőségeken is legjobban kifejezésre juttatni a nagy nap jelentőségét, — ezek az idős dolgozók a régi május elsejéről beszélgetnek a fiatalokkal.

Közben ügyes kézzel szorgoskodnak, figyelő szemekkel őrzik a gépeket, hogy a tervet határidő előtt teljesíthessék. Az orsók zajától a beszédet alig hallani. Rövid mondatokból, darabosan felszakadó emlékek mozaikjaiból rajzolódik ki a régi, bilincsbevert május elsejék.

1917-ben ünnepelték először a munkások nagy ünnepét a Szegedi Kenderfonógyár dolgozói.

Most, amikor azt tervezik, hogy menetüket a Magyar—Szovjet Társaság legjobb aktivistái szabad életünket hirdető piros zászlóval vezetik, — Péter Lajosné, a vízsfonó egyik legjobb művezetője — a régi májusra gondol. Azokra a kicsiny piros zászlókra, amiket ruhájuk alá rejtve vittek ki a ligetbe, hogy ott kibonthassák.

— **Fiatal gyereklányként ünnepeltem akkor — emlékszik vissza. — Csak kette-**

sével szállingóztunk át a közúti hídon a lovasrendőrök sorfala között. Zsebben, papírban, szatyorban kis hideg harapnivaló volt mindenkinél. Tudtuk, szobákban vörös nyakkendő, vagy piros virág jelképezte, hogy a világ munkásainak ünnepére készülünk.

Mire átértünk a Kállaliget már olyan volt, mintha ostrom lenne. A detektívek, besúgók egész hada fogott bennünket körül. Tudtuk, érdemes harcolni, szervezkedni, mert a jövő a miénk. Már akkor is ünnepeltünk elszánt, dacos, harci kedvvel. Versek szavaltunk és elénekeltük az Internacionálét.

Számolniuk kellett azzal is, hogy Wimmer úrék elbocsátják azt, aki merészebben mer szembeállni a pribékek erőszakoskodásával. Mégis

évről évre nőtt az ünnep-lők, a harcosok tábora. Nagygyörgy Mária, a hétszörös élűzem igazgatója, mint 12 éves gyereklány, a gyár kemény iskolájában a proletárok harci módszereit tanulta meg.

Vele együtt vonulnak át majd az első sorokban a Rákosi Mátyás hídra Péter Lajosné, Csiszár Gyuláné, Vata Rókusné, Krizsán Györgyné, Kindli István és a többi régi harcos, hogy vezessék a szeretett öreg gyár sok fiatal, szabad dolgozóját

a ligetbe.

Amikor a világ minden táján, minden nyelvén felharsan ezen a napon az Internacionale, a kenderfonógyáriak, a Kisteleki Gépállo-

más traktorosaival, a felszabadulási verseny győztesével, kart karba öltve tesznek hitet a dolgozók békekaratájáról.

B. M.-né

Válaszolnak az illetékesek

A mórakalmi mozi ügye és a bürokrácia

A «Délmagyarország» március 19-i száma hosszú cikkben foglalkozott a mórakalmi mozi ügyével. Ezzel kapcsolatban észrevételeinket az alábbiakban tesszük meg:

A mórakalmi filmszínházat az elmúlt néhány év alatt több alkalommal minősítették az illetékes hatóság életveszélyesnek és mi magunk is megállapítottuk a filmszínház átépítésének szükségességét. A filmszínház valóban kicsi, korszerűtlen, tetőszerkezete közbiztonság szempontjából megbízhatatlan és átépítése sürgető, mert életveszélyes. A cikknek azzal a részével, hogy a mórakalmiaknak nagy szükségük lenne egy rendes mozira, egyetértünk és rendelkezünk is megfelelő pénzzel, amellyel a filmszínház át tudnánk építeni. Az építkezések terén mutatkozó hatalmas bürokrácia azonban minden alkalommal megghiúsította törekvésünket.

A megyei tanács népművelési osztályának építési szakemberével már az elmúlt év nyarán jártunk a helyszínen.

elkor a községi tanács elnökeivel megbeszélést folytatunk, hogy más alkalmas épületet jelöljön ki a mozi részére és annak átépítését eszközölje. Miután ilyen épületet kijelölni nem tudtak, megteremtettük a szükséges felújítási költséget a régi helyre és kijelöltettük az illetékes hatósággal az építésre a Szegedi Építőipari Szövetkezetet.

A szövetkezet ez év január 7-én megtette arajánlatát, de a fennálló rendelkezések értelmében az építőipari szövetkezet ötvenezer forintot felül nem építhet. Ezt a körülményt január 13-án a Kisipari Szövetkezetek Csongrád megyei Szövetsége Karlinszki ügyintéző levelében közölte velünk.

A levélben javasolták, forduljunk a Könyvtári Minisztériumhoz, mert az illetékes arra, hogy az építkezés elvégzésére vállalatot jelöljön

ki. Január 14-én beterjesztett kérésünkre a megyei tanács népművelési osztálya írásban közölte, hogy ilyen irányú mentesítést a fennálló rendelkezések értelmében nem adhat és ezért javasolja, hogy a Csongrád megyei Tatarozó és Építő Vállalattal építtessük meg a filmszínházat.

Január 20-án ismét közöltük a megyei tanáccsal, hogy van 150 ezer forint felújítási keretünk, tehát jelölje ki részünkre a Tatarozó Vállalatot a munkálatok elvégzésére. A megyei tanács város- és községgazdálkodási osztálya egy nappal később írásban közölte, hogy

az építő vállalatok tervébe nem fér bele a moziépítés, így kivitelezőt biztosítani nem tudnak.

Igy tehát minden törekvésünk kárba veszt. Hiába van pénz, hiába van szükség a mórakalmi mozi átépítésére, a munkálatokból nem lesz semmi. Mindentől függetlenül megkerestük február első napjaiban a Csongrád megyei Tatarozó és Építő Vállalat tervező csoportját, hogy az átépítés tervezési munkálataival megkezdjék. A tervező vállalat február 7-én válaszolt kérésünkre. A tervezést vállalta és március 17-én aláírtuk a tervezői szerződést.

Idáig jutottunk el a mórakalmi filmszínház átépítésével. Mindebből az következik, hogy a községből, a járársból és a magánosoktól érkezett panaszokra adott feleleteink nem voltak alaptalancok.

Vállalatunk műszaki csoportja mindent megtett, hogy a mórakalmi mozi átépítését.

Az valóban igaz, hogy a járási és a megyei népművelési szervek kevés fáradságot vesznek, hogy megvizsgálják, mihez tudtak volna segíteni vállalatunknak az építkezés kérdésében.

Gergye Gyula,
a Csongrád megyei Moziüzemi Vállalat igazgatója

A hét végén befejeződnek

a békealáírásgyűjtések

Hónapok óta gyűlnek városunkban a békealáírások. A szegedi dolgozók ezrei írták alá nevüket, hogy ezzel is kifejezésre juttassák tiltakozásukat Nyugat-Németország felfegyverzése, egy újabb világháború ellen. Az Országos Béketanács határozata értelmében április végén befejeződnek a békealáírásgyűjtések, hogy az országsszerte összegyűlt sokmillió békeívet együttesen eljuttassák Helsinkibe a május végén összeülő Békevilág-látközlőre. Szegeden eddig közel 60 000 aláírás gyűlt össze. Az elmúlt napokban egymás után juttatták el díszes lapokon vagy albumokban

a békeívet a Városi Békeirodára Újszeged, Alsóváros, Móraváros békebizottságai. Felsővárosról is sok-sok aláírást tartalmazó ívet hoztak. Hasonlóan az újszegedi Haladás TSZ-ből, az Autójavító Vállalatból, a Fémipari és Finommechanikai Vállalatból is több más üzemből.

E hét elkövetkezendő napjaiban tehát a békefelelősök, békeharcosok keressék fel azokat a helyeket, ahol még nem gyűjtöttek békealáírásokat, hogy május 1-ig valamennyi békét akaró szegedi dolgozó aláírassa a békeívet, amelyeket a Városi Békebizottság eljuttat Helsinkibe.

≡ HIREK ≡

— A Juhász Gyula általános fiúiskola VI/a osztályának tanulói elhatározták, hogy május 1. tiszteletére javítják tanulmányi eredményeiket. Ezért — osztályfőnökük segítségével — tanulópárokat szerveztek. A tanulópárok a napi feladatok elvégzése mellett, már hozzá kezdenek a tananyag átdolgozásához, felkészülnek az évvégi vizsgákra. Az osztály tanulmányi eredményének átlaga a harmadik negyedében egy tizeddel csökkent. Ezt most az úttörők mindenáron ki akarják javítani.

SÖVENYHAZÁN 17.800 darab facsemetét ültettek el a fásítás során.

— A Szegedi Állami Zene-művészeti Szakiskola szakiskolai ének-tanszaki értekezlet keretében Mozart »Várázsfuvola« című operájából hangversenyt rendez csütörtökön este fél 8-kor és május 3-án, kedden este ugyancsak fél 8-kor a konzervatórium hangversenytérképében. A nyitányt Várnagy Lajos tanár vezényelve a szakiskola zenekara adja elő.

»AZ IDÉN a dolgozók kíváncsiságának megfelelően június 5. és 12. között rendezik meg az ünnepi könyvet»

A TIT csongrád megyei szervezete filozófiai szakosztálya rendezésében április 20-án, pénteken este 8 órakor a társulat Horváth Mihály utca 3. szám alatti klubhelyiségében klubest lesz, ahol Mátrai László, a filozófiai tudományok doktora, a Magyar Tudományos Akadémia II. osztályának titkára tart előadást »Az ész trónfosztása« címmel. Az előadás előtt Berky Imre gimnáziumi igazgató, a filozófiai szakosztály elnöke mond megnyitót.

— »Gyógynövények a népgyógyászatban, a múltban és jelenben, különös tekintettel a szovjet viszonyokra« címmel Varró A. Béla gyógyszerész tart előadást a Magyar—Szovjet Társaság orvos-csoportja rendezésében csütörtökön este fél 7-kor az MSZT tudományos klubjában (Horváth Mihály utca 3. I. emelet.)

Az »Atomkiállítás« már megnyitása napján nagy érdeklődést váltott ki a szegedi közönségből. Az első napon ötszázan tekintették meg. Azóta is mindennap többszázan nézik végig az igen látványos és szemléltető anyagot. A Deák Ferenc utca felől, az Építőipari Technikum bejárata fölött transzparens hirdeti, hogy ott a kiállítás.

A Minisztertanács és a SZOT határozata a Felszabadulási Serlegek odaiteléséről

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa és a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége — a miniszterek és a szakszervezetek elnökségének együttes javaslatára alapján — 1955 első negyedében kiváló

munkát végzett üzemeknek és vállalatoknak odaitelte a Felszabadulási Serlegeket és a velük járó pénztutalmat. Csongrád megyében a Kisteleki Gépálmás nyerte el a Felszabadulási Serleget és a vele járó pénztutalmat.

A Fémipari és Finommechanikai Vállalatnál mosógép készítésén fáradoznak

A Szegedi Fémipari- és Finommechanikai Vállalatnál elkészítették egy új első háztartási mosógép tervezését. Most már azért tevékenykednek, hogy mielőbb elkészítsék a mosógép mintapéldányát. Jó és eredményes munkát végez a mosógép »világra hozásáért« Fo-

gas János műszaki vezető, Heraszika János gyártásvezető és Szekeres István diszpécser.

Május elsejére készülve a Fémipari Vállalat műszaki dolgozói kidolgozták a kofamélekek új gyártási eljárását, amelynek alapján már végzik is a termelést.

Könyv a méhekről

A MÉHÉSZKEDÉS egyike a legősibb foglalkozásoknak. A spanyolországi Valencia környékén egy barlangban olyan freskóra akadtak 1919-ben, mely tizenötezer évvel ezelőtt készült és méhvadászatot ábrázol. Az emberek mindig szerették és jó gazda módjára megbecsülték a méheket, s mindig figyelemmel szemléltek a méhkas életének egyszerű csodáját — írja Halifman. »A méhek« című, Szilvin-díjjal kitüntetett könyve előszavában.

A méhek rövid anatómiai bemutatása után megismerjük a méhkasládát, mint olyan biológiai egységet, melynek minden tagja, a munkások, herék és anya, valamennyien beilleszkednek a család munkaközösségébe, mesterien idomulnak feladatukhoz és csak a családon belül életképesek. Elénk tárul a méhek sokáig nem ismert és ezért titoktalan volt fejlődése is. Sokáig rejtély volt, miért fejlődnek — az anya kivételével — ugyanolyan sejtől a dolgozó és here méhek. melyek kifejlődve annyira különböznek egymástól. A szovjet tudomány kísérletekkel igazolta, hogy különböző összetételű táplálékot kapnak a »dajkaméhek«-től a fejlődő méhgyedek és aszerint válnak dolgozókká vagy herékké.

A MÜBÖL A TOVÁBBIAKBAN megismerjük a méh-

család típusait. Az anya néhány éves élete alatt peték millióit rakja le a gondosan felépített lépsejtekbé, s a nászrepülésen és rajzason kívül soha el nem hagyja kapartóthont. A heréket a megtermékenyítés elvégzése után csak addig táplálják a dolgozók, míg a hordási lehetőségek bővében vannak. Ősszel kikergetik a szállódeszkára, ahol elpusztulnak. A dolgozó méh az alcából való kikelés után különböző munkákat végez. Először mint »takarító« az elhagyott sejteket tisztítja. Négy napos kora után már önállóan táplálkozik, sőt ő maga is táplálja az alcákat, mint »nevelő« és »dajka«. Tizenkét napos kora után »építő«, majd egy hétig »táplálékátvevő«, közben »egészségőri« teendőket is végez: társait tisztogatja, majd a fészket őrzi. Ettől kezdve kijár a kaputól. A nyári nemzedékhez tartozó dolgozó 6 héttig, a téli nemzedékhez tartozó 6 hónapig él. Belepillantunk a kaputár belsőjébe, figyelemmel kísérjük a viaszlép építését, mely szilárdságával, könnyűségével és váltószerszerűségével csodálatos volt ki a szemlélőben. Pedig nem csoda ez sem, mint ahogy a természetben sehol nincs csoda, hiszen »az egész szer-

ves természet egyetlen szakadatlan bizonyítéka a forma és a tartalom azonosságának, illetve elválaszthatatlanságának. Az alaklani és élettani jelenségek, a forma és a funkció kölcsönösen feltételezik egymást« — mondja Engels.

NEMCSAK A TÁPLÁLÉKSZERZÉSBEN és az új generáció felnevelésében, hanem a téli megfagyás elleni védekezésben is nélkülözhetetlen segítséget nyújtanak egymásnak a méhcsaládok tagjai. A kaputárban egyetlen fűrtörőre, együttes erővel 35 C fokra is felmelegíthetik a hőmérsékletet. A méhek az embernek fontos szolgálatokat tesznek, egyrészt, mint méztermők, másrészt, mint a virágok beporozói. »A virágport szállító rovarfajok — így a méhek is — a növényi formák fejlődésének hatalmas katalizátorai« lettek. Legtöbb mezőgazdasági növény főbeporozója a méh, kultúrnövényeink 80 százalékát méhek porozzák be, és csak 20 százalékát egyéb szárnyas rovarok.

A méhek mézgyűjtő tevékenységének csodálatos összefüggéseit a tudományos kutatás már felfedezte és megismerte. Érdekes kísérletek és megfigyelések ejtik bámulatba az olvasót, mikor

tudomást szerez a nektárforrás helye és minősége szerint változó méh-táncról, amely a többi méhet eligazítja. Megtudjuk azt is, hogy a nektárforrás irányát a nap helyzetéből állapítják meg a méhek. Ugyancsak kísérletek derítették fényt arra, hogy a méhek irányíthatók, és szoktathatók. A méhek életével foglalkozó tudósok előtt még számos feladat áll, s éppen a szovjet tudomány eredményei mutatják, hogy a materialista biológia kulcsot ad e feladatokhoz is.

HALIFMAN MŰVE pompás kiállítás, szakembereket és érdeklődőket egyaránt kielégítő kiváló alkotás. Mintaszerűen megtalálja a helyes egyensúlyt a megalkuvás nélküli tudományosság és a színes, népszerű közlésforma között. Bizonyítja, hogy a szovjet tudomány mennyire törekszik valamennyi ágában közel kerülni a dolgozó nép széles tömegeihez. Példát mutat arra is, hogy a marxizmus-leninizmus talán álló tudós kezében egy biológiai téma is ideológiai, világnézeti fegyverré válik mely tudományossága és elvi megalapozottsága folytán. Magyar kiadása nagy nyeresége szakirodalmunknak és meggyőződésként, hogy csakhamar népszerű olvasmány lesz nemcsak méhészkörökben, de a természetet megismerni kívánó széles olvasótáborban is.

Székel Lajosné

Szegedi jegyzetek

Fischer Annie keze

Verset kellene írni róla. Nem az egész hangversenyről nem is a csodálatos szonorajlékról. Csak a kezéről. Igen, Fischer Annie kezéről, amely hétfőn este a Nemzeti Színházban két órán át játszott a hatalmas fekete szonora fehér billentyűin. S hogyan játszott! A rideg és tehetetlen masszív anyag, a szonora, a fűrészfűrésztől, olyan szépen, mintha mezelevenedett volna, hogy alázatosan tolmácsolja a nagy szerző nagy akaratát, a műveket. Zengő hangok töltötték be a termet, hangok, amelyek szonora szonora gássa válnak jutottak el az emberek szívéig. Amikor játszott, mind a kezét néztük. Milyen lágyan és könnyedén mozgott, amikor Chopint játszott, s milyen erőteljes és határozottá vált, amikor az »Allegro barbaro« kottája szerint futottak az újjak a billentyű-

kön! Csodálatos játék volt: felejthetetlen két órával ajándékozott meg bennünket. A közönség, amely nézte a művész kezét, s látva kereste a szívből lopódzó játék titkát, talán felismerte nem a kéz — az ember, a művész a lényeg. Nem a technika, nem a fűrészfűrészt, hanem ami mögötte van, s ami jóval több annál: a művész, aki szívét és emberségét adja a játékba. S Fischer Annie kezét az értő művész vezette a billentyűkön. Mert a kezek mindig az emberé. A szövevény keze, amely ruhát sző, az építőmunkás keze, amely házat épít és óriási vízemelőt, azért tud nagyot alkotni, mert mögötte van az értelem ember tudása, mely irányít és vezet. Mennyi mindent köszönhetünk az ember vezette keznek! Verset kellene írni az alkotó emberi kézzel. (— s — 6 —)